

Univerzitet Crne Gore
Fakultet političkih nauka

Onlajn novinarstvo i novi mediji

Četvrto predavanje – *Pisanje u onlajn novinarstvu – stilovi pisanja onlajn i blogovi*

Stilovi pisanja onlajn

Stilovi pisanja onlajn

Između onlajn medija i tradicionalnih medija postoji nekoliko važnih razlika koje su usko povezane sa razvojem jedinstvenog stila pisanja onlajn vijesti

Na vebu se javlja novi vid poimanja vijesti, koji objedinjuje onlajn razgovor sa informativnom funkcijom vijesti

Prvi predstavnik ovakve aktivnosti bio je VEL (the Whole Earth Electronic Link) – Svjetski elektronski link, kao jedna od najstarijih virtuelnih zajednica, u kojoj su brojni novinari i novinarke podrugljivo komentarisali tradicionalne vijesti, kao dosadne i pretrpane informacijama

Stilovi pisanja onlajn

Časopis Vajerd (Wired) koji je pokrenut 1993. godine, bio je prva važna štampana publikacija koja se uklopila u ovu onlajn kulturu - u njemu su objavljivani tekstovi novinara/ki VEL-a, sa „svađalačkim“ tonom, koji je postao opšteprihvaćen u onlajn novinarstvu

Odlike onlajn vijesti

- Onlajn vijesti su uslovljene odlikama digitalne tehnologije i imaju razne prednosti:
 1. Vijesti možemo da dopunjavamo najnovijim informacijama;
 2. Možemo da napravimo onlajn arhivu priča;
 3. Na raspolaganju nam je neograničeni onlajn prostor;
 4. Možemo da koristimo sve prednosti multimedijalnog izvještavanja.

Odlike onlajn vijesti

- Ipak, onlajn vijesti, zbog činjenice da se objavljuju na vebu, imaju određene nedostatke u poređenju sa TV vijestima i vijestima u štampanim medijima:
 1. TV i štampa su pregledniji mediji od portala, nekada onlajn sadržaj izgleda haotično;
 2. TV vijesti nude neprekidan protok privlačnih video priča, uživo ili sa trake, dok u onlajn vijestima dobijamo samo isječke tih vijesti i to najčešće lošijeg kvaliteta.

Odlike onlajn vijesti

- Jedna od glavnih prednosti i odlika onlajn vijesti je mogućnost da se dopune najnovijim informacijama
- Urednici/e žele da se informacija objavi što prije i tada nastaju tzv. **klizni rokovi** – sve moramo napisati što je prije moguće
- Uz **interaktivnost**, onlajn novinarstvo jedino može da koristi **hiperlinkove** u punom kapacitetu, u poređenju sa svim tradicionalnim medijima

“Sasvim novo novinarstvo”

- Džoš Kuitner je 1995. godine objavio članak o “Rađanju sasvim novog novinarstva”
- Kuitner je razmatrao tradicionalno viđenje opstanka novinara/ki, tvrdeći da je onlajn novinarstvo prostor da se novinarska zajednica oslobodi finansijskih uticaja tradicionalnih medija

“Ako su finansijski uslovi nezadovoljavajući, novinari mogu da otvore svoj veb sajt i vjerovatno odvuku čitaoce za sobom” (Quittner 1993)

- Sasvim novo novinarstvo karakteriše drugačiji stil – osvajanje čitalaca i pridobijanje njihove pažnje je na prvom mjestu

Stilovi pisanja onlajn – novo novinarstvo

- Na vebu se koriste svi osnovni novinarski žanrovi, prilagođeni novim tehničkim mogućnostima, odnosno opremljeni multimedijalnim sadržajima
- U praksi su, ipak, sve češće prisutne hibridne forme
- Poštuju se svi profesionalni i etički standardi koji važe i za tradicionalne medije (štampa, televizija, radio)

Narativno novinarstvo

- Narativno novinarstvo je oblik novinarskog izražavanja sa elementima književne naracije
- Cilj tradicionalnog novinarstva je da pruži **informaciju**, a cilj narativnog novinarstva jeste da pruži **priču**.

Narativno novinarstvo

- Dok se tradicionalno novinarstvo bazira na konceptu objektivnosti i neutralnosti odgovarajući na 5W, narativno novinarstvo je fokusirano na **kako i zašto**, naglašavajući subjektivni i emocionalni doživljaj (Uko, 2007).

Primjer narativnog novinarstva u onlajn medijima

- <https://www.vice.com/sr/article/jgqa5g/povratak-kuci-moja-zimska-idila-u-besnom-foku>

Vrste izvještaja u onlajn novinarstvu

1. **Klasični izvještaj** (opšteinformativni) – koristi metod obrnute piramide, činjenice ređa po značaju

Vrste izvještaja u onlajn novinarstvu

2. **Reporterski izvještaj** - u tijelu se akcenat stavlja na to kako se nešto desilo (najčešće hronološki), a koristi se kod onih događaja čija dinamika zahtijeva opis atmosfere

Primjer: izvještaji sa protesta, marševa i slično.

Vrste izvještaja u onlajn novinarstvu

3. Analitički ili komentatorski - kada imamo dva ili više jasno suprotstavljena stava/mišljenja, novinar/ka ostaje nepristrasan, nema dodatnih istraživanja teme već samo pregled različitih stavova, što je ključna razlika u odnosu na članak

Blog

SOCIAL
MEDIA

CHECK LIST:

- chat
share

- cloud

Tweet

hello!

good!

- Network
- internet
- connect

SHARE

Klasična definicija bloga

- Blog je **javni veb sajt** svakog pojedinca koji omogućava korisnicima da na njemu besplatno objavljuju neformalne dnevnike, svoja mišljenja, stavove, komentare, analize, ideje, **sa ciljem da ih drugi čitaju i komentarišu** (Valić-Nedeljković 2021).
- U novinarskom žargonu se termin blog odnosi na novinarsku priču, ali ukoliko koristimo tradicionalno razumijevanje bloga kao veb sajta, onda ćemo umjesto termina "**blog**" za priču koristiti "**blog post**"

Blog post

Blog post je
onlajn sadržaj u
kojem:

- jasno predstavljamo svoje stavove, mišljenja, ideje i prijedloge,
- a potkrepljujemo ih prethodnim istraživanjem i
- relevantnim sagovornicima

Blog post je:

- multimedijalan po prirodi;
- kombinacija članka i kolumne;
- započinje na atraktivan način, citatom, podatkom ili slično, u cilju privlačenja publike.

Rječnik bloga (Varagić 2018)

- **Blogosfera (Blogosphere):** Riječ koja opisuje zajednicu kreatora i čitalaca blogova.
- **Sindikacija (Syndication):** Sistem automatskog dijeljenja sadržaja. U veb terminologiji, blog postovi se ustupaju na praćenje putem različitih veb sajtova/servisa. Jednostavno rečeno, svoj blog post objavljujemo na različitim blogovima.
- **Blog agregatori:** Veb sajtovi preko kojih se može pratiti aktivnost različitih blogova.

Vrste blogova u odnosu na njihov sadržaj

- **Foto – Blogovi** (Photoblogs, takođe se pojavljuje naziv Sketchblog). Kao što ime kaže, u osnovi imaju fotografije kao sadržaj bloga.
- **Audio – Blogovi** (Podacasting, Audiocasting). Blogovi sa audio materijalom kao sadržajem.
- **Video – Blogovi – Vlogovi** (Vlogs, Videocasting). Blogovi koji imaju video materijale kao sadržaj.
- **Muzički – Blogovi (MP3 blogs)**. Blogovi sa muzičkim sadržajem.
- **Mikro – blogovanje (Micro-blogging)**. Posebna vrsta blogova u kojoj su blog unosi veoma kratki. Za ovakav tip blogovanja potrebno je veliko znanje sadržajnog pisanja u kratkoj formi (sa malo napisanog da se puno kaže).
- Koja platforma se najčešće koristi za mikro-blogovanje?

Mobilno novinarstvo

Mobilno novinarstvo

- Postoje brojne definicije o tome šta je mobilno novinarstvo, ali najprihvaćenija je definicija da je to **proces stvaranja medijskih sadržaja uz pomoć mobilnog telefona kao osnovnog alata.**

Mobilno novinarstvo

- Proces uključuje:
 1. prikupljanje informacija,
 2. fotografisanje,
 3. snimanje zvuka i video zapisa,
 4. obrađivanje/montiranje i
 5. objavljivanje materijala u vidu gotove medijske priče.

Mobilno novinarstvo

- Glavna prednost mobilnog novinarstva je samostalnost novinara i novinarki.
- Kada se bavimo mobilnim novinarstvom bez ikakve pomoći možemo stvarati angažovane priče i objavljivati ih na kojem bilo mediju.

Prednosti mobilnog novinarstva

- Glavne prednosti mobilnog novinarstva su:
 1. Nezavisnost
 2. Brza produkcija medijskih sadržaja
 3. Niski troškovi proizvodnje

Fotografisanje

- Osnovni pojmovi koji su vam važni kako biste započeli proces profesionalne upotrebe vaše kamere su **fokus i ekspozicija**.

Kako bi ukazali na razne oblike nasilja sa kojima se suočavaju žene u bh. društvu

Fokus

- Dobro fokusirane fotografije su one u kojima su predmeti i subjekti izoštrani i jasni, osim ako je autorova namjera bila da defokusira ili zamagli određeni dio fotografije.

Ekspozicija

- Ekspozicija nam pokazuje *koliko dugo je foto senzor izložen svjetlosti*.
- Ako su fotografije previše svijetle, to znači da treba smanjiti ekspoziciju, a ako su tamnije, tada treba povećati ekspoziciju.

Izvor: <https://photo.stackexchange.com/questions/84495/>

Kadriranje

- Kadriranje podrazumijeva **privlačenje ili usmjeravanje pažnje gledalaca na određeni predmet ili subjekt na našoj fotografiji blokiranjem drugih djelova** (Mulkahi 2021).
- Savjeti za pravilno kadriranje prilikom fotografisanja mobilnim telefonom:
 1. Izbjegavajte sredinu/ne stavljajte subjekt centralno na fotografiji;
 2. Postavite subjekt/predmet na lijevu ili desnu stranu ekrana primjenom pravila trećina;
 3. Popunite okvir, priđite bliže, ne zumirajte;
 4. Ne ostavljajte previše prostora iznad glave;
 5. Nemojte gušiti fotografiju sa previše elemenata.

KRUPNI KADAR

Izvor: <https://www.descript.com/blog/article/get-personal-in-a-film-using-a-close-up-shot>

SREDNJI KADAR

Izvor: <https://www.backstage.com/magazine/article/medium-shot-film-definition-examples-76159/>

ŠIROKI KADAR

Izvor: <https://www.soundstripe.com/blogs/how-to-master-the-wide-shot>

Kompozicija

- Kompozicija određuje strukturu fotografije/videoa i zapravo predstavlja postupak kojim određujemo raspored subjekata/predmeta u kadru.

Kompozicija

Kompozicija

Prednji plan/Pozadina

Pozicionirajte subjekte/objekte ispred ili iza drugih predmeta da bi stvorili osjećaj dubine (slojevitost fotografije).

Dubina polja

Osjećaj dubine se dobija kada je subjekt u prvom planu i u fokusu, a pozadina je van fokusa i izgleda zamagljeno.

Izvor: Thomson
fondacija (2021)

Kompozicija

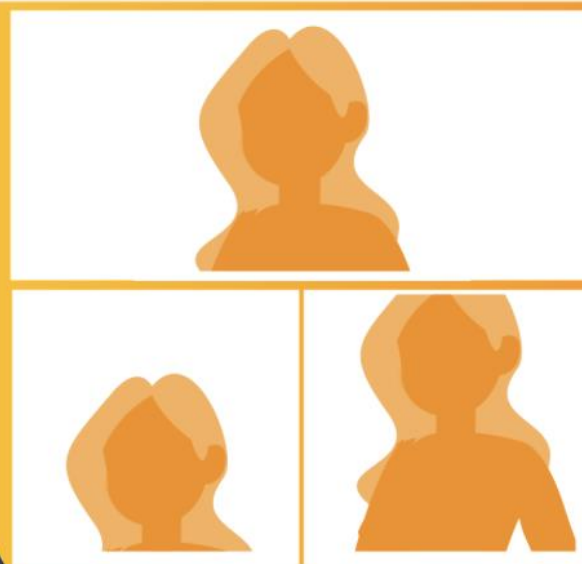
S lijeva na desno

Ako imate kretanje na fotografiji, pratite pravilo „s lijeva na desno” i ostavite prostor na desnoj strani fotografije za slobodno kretanje subjekta.

Prostor za glavu

Ostavljanje dovoljno prostora za glavu osobe koja je u kadru je stvar estetike. Oči ličnosti trebaju biti u presjecima koordinatnih linija (grid lines). Ne sjećite glavu subjekta, ali ne ostavljajte ni previše prostora između gornjeg dijela fotografije i njegove glave.

Izvor: Thomson
fondacija (2021)

Kompozicija

- Pravilo trećina je jedno od najvažnijih pravila za kreiranje fotografija u mobilnom novinarstvu.
- Najčešće, početnici stavljaju osobe u centar fotografije ili u centar videa.
- Prema pravilu trećina, fotografija je podijeljena sa dvije horizontalne i dvije vertikalne linije ili ukupno devet jednakih dijelova.

Kompozicija

- Na mobilnim telefonima možete uključiti ove mrežne linije odabirom opcije - *Grid Lines/Show Grid lines*.
- Nakon što uključite mrežne linije, treba da postavite osobe ili predmete u takozvane „tačke moći“, tačnije u djelove gdje se te linije presijecaju.

Kompozicija

Izvor: <https://expertphotography.com/improve-your-composition-the-rule-of-thirds/>

Kompozicija

Izvor: <https://photographyproject.uk/tips-technique/leading-lines-in-photography/>

Kompozicija

Izvor: <https://photographyandfriends.com/photography-composition-balance-and-symmetry/>

Dobra video priča

- Da bismo napravili dobar video, potrebni su nam kvalitetni **pojedinačni** snimci.
- Potom ih povezujemo u sekvencu kako bismo ispričali vizuelnu priču.
- Za dobru video priču sa tehničkog aspekta važna je stabilizacija. Najčešće se obezbeđuje raznim uređajima (stativ, tripod) ili aplikacijama za stabilizaciju.

Dobra video priča

- U novinarstvu se najčešće koristi **sekvenca od pet snimaka** koja se takođe oslanja na ova tri osnovna snimka, ali oni su postavljeni zajedno u različitom redosljedu kako bi se u priči više prikazao ljudski ugao.
- U sekvenci od pet snimaka, **prvo** prikazujemo krupni kadar, npr. ruke glavnog protagoniste, odnosno gledamo **šta** neko radi.
- **Drugi** kadar je krupni kadar njegovog lica, odnosno vidimo **ko** vrši radnju.
- **Treći** kadar u sekvenci je srednji kadar kada se malo vraćamo unazad s kamerom da bi vidjeli cijelu osobu. Ovim snimkom dobivamo više informacija, više **konteksta** o tome gdje se radnja odvija.
- **Sljedeći** je kadar preko ramena glavnog protagoniste, da bi vidjeli **kako** se vrši određena radnja.
- Na **posljednjem** snimku sekvence možete biti **inovativni** - široki kadar, srednji kadar ili neki drugi neobičan ugao, poput snimanja odozgo ili odozdo za vizuelno bolji snimak.

- <https://vimeo.com/424021432>

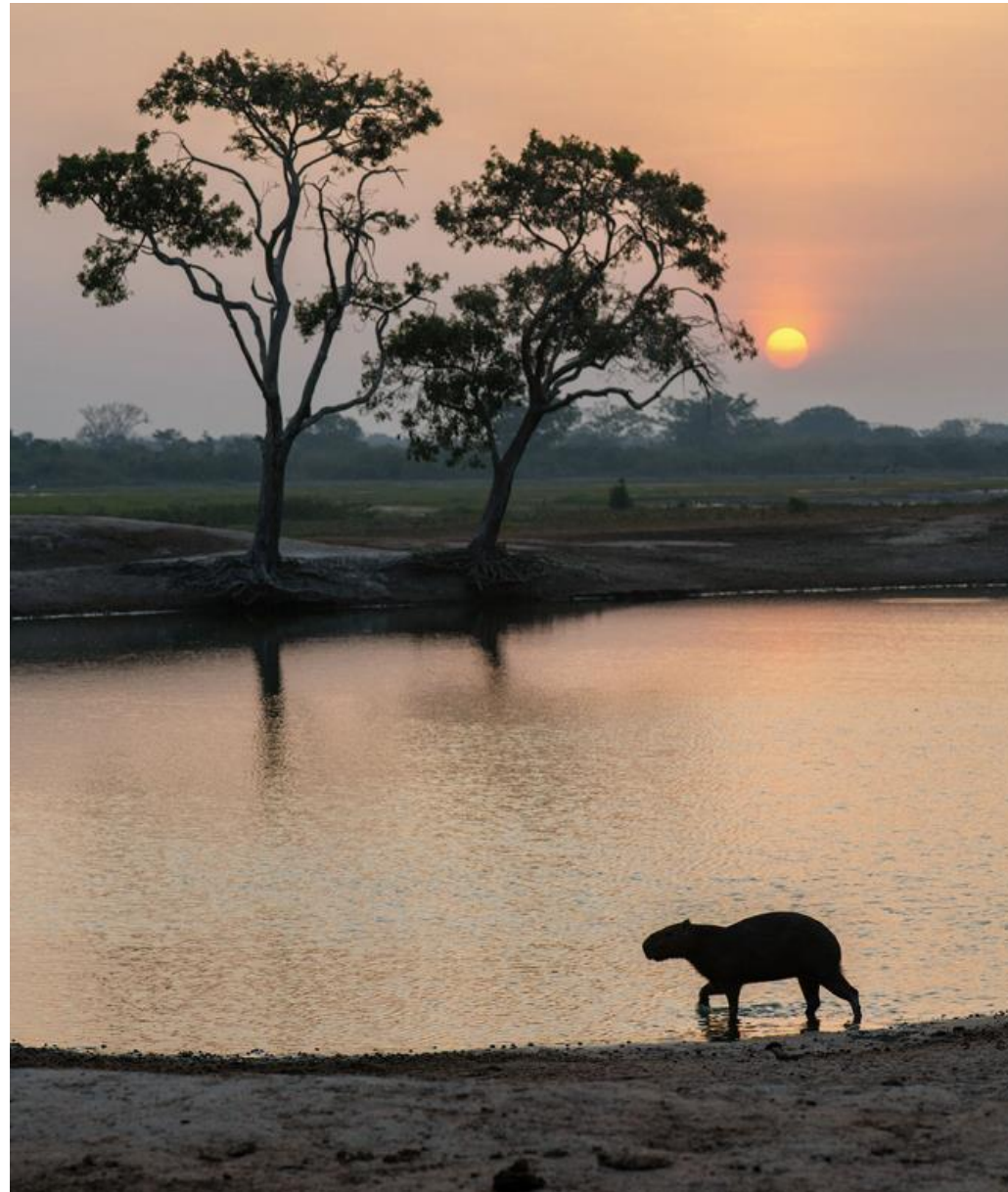
Šta je problematično?
Fokus, kadriranje ili
ekspozicija?

Koje pravilo kompozicije je primijenjeno na ovoj fotografiji?

Izvor: <https://wildlifnav.com/blog/problem-solving-your-way-through-photography>

Izvor: <https://wildlifonav.com/blog/problem-solving-your-way-through-photography>

Izvor: <https://wildlifonav.com/blog/problem-solving-your-way-through-photography>

Izvor: <https://mostlylisa.com/blog/lessons/>

Izvor: <https://mostlylisa.com/blog/lessons/>

